

personlig Gæld, og den kan maasse tynge ham, men et er han sikker paa, og det er dette, at ud af hans Husmandsbrug, som han har til Brug, skal han og hans Familie først og fremmest have Føden og det nødvendige, og saa maa den Gæld, han personlig stifter, afdrages, som det bedst kan ske, men han ved, at der er en Grænse, hvor Kapitalistens Fingre ikke kunne naa ind, og denne Grænse ligger der, hvor hans absolutte Fornødenheder begynde. Det er, som jeg udtalte, navnlig i disse Tilfælde, hvor det drejer sig om at sætte ind i Brugen en Del Mænd, som ikke eje anden Driftskapital af Betydning end deres Arbejdskraft, at vi skulle hjælpe ved denne Lov. Det er de fattigst stillede i vort Samsfund, vi skulle hjælpe, og det er jo noget, vi alle ere enige om, baade her og ude i Landet, at den Samsfunds-klasse, som er den uheldigst stillede i vort Land, er Landarbejdernes store Klasse. Det er den uheldigst stillede, den fattigst stillede Stand i Landet. At forlange af disse Folk, saaledes som den ærede Minister gør gennem sit Forslag, at de skulle udrede en Kapital af indtil 900 à 1,000 Kr. eller, som Flertallet her forlanger, af 4—500 Kr., er dog vel meget. Naturligvis vil det være lettere for en saadan Mand at stifte de 4—500 Kr. til Veje end den dobbelte Sum; men begge Dele turde i mange Tilfælde blive lige uoverkommelige for de fleste af dem. For disse Folk staar en Sum af 4—500 Kroner som en Formue, som en meget stor Sum, og det vil være meget vanskeligt for Landarbejdernes store Klasse at stifte disse Penge til Veje. Derfor forekommer det mig, at skal denne Stand hjælpes, skal man ikke tage Hensyn til, om de kunne stifte saa eller saa mange Penge, men man skal alene tage Hensyn til, om disse Folk ere dygtige Folk, om de ere sluttige Folk, om de ere sparsommelige Folk, om det er Folk, som ere i Besiddelse af den borgerlige Hæderlighed, og naar det er Folk, der ere i Besiddelse af disse Egenskaber, saa skal man, saa vidt det lader sig gøre, hjælpe dem til at komme i den selvstændige Stilling, som dette Lovforslag tilfigter. Og af dygtige, sluttige, sparsommelige og hæderlige Landarbejdere findes der Masser, som ikke ere i Stand til at kunne stifte til Veje disse Penge, som Lovforslaget forudsætter, de skulle stifte. Ogsaa af den Grund vil det derfor være rigtigst, naar man skal reformere paa dette Omraade, at give disse Folk disse Husmandsbrug alene til Brug, saaledes at de kunne gaa ind dertil uden at være i Besiddelse af nogen Kapital, som de maasse ellers skulde stifte til Veje ved Laan, som de igen skulle afdrage og forrente med

større Rente, end der her i denne Lov er Tale om. Det vilde være rigtigst at sige til disse Folk: Værsgo, her er den Jord, I kunne dyrke, og her er det Hus, I kunne bo i, I have kun at svare med til Samsfundets Behov, som I ere skyldige at svare som Samsfundsborgere, og som I kunne svare ifølge den Stilling, vi herved give eder i Samsfundet! Det Forslag, jeg har tilladt mig at stille, gaar kun dertil, at det siger, at disse Folk skulle kunne flytte ind til saadanne Brug, naar de ere i Stand til at kunne betale et halvt Aars Afgift. Altsaa, naar det viser sig, at de kunne betale dette halve Aars Afgift, er det tilstrækkeligt, og naar de saa opfylde de øvrige Betingelser, jeg før har nævnt, saaledes at Samsfundet har en vis Garanti for, at dette Brug baade kommer dem selv og Samsfundet til gode, saa skulle de have Lov til at komme frem i en Stilling, som er bedre end den, de have nu for Tiden. Saa vil man sige, at disse Folk komme ikke til at yde det til Samsfundet, som de komme til ifølge Flertallets Forslag, men at de slippe betydelig billigere dertil. Ja vel, det gøre de ogsaa. Men jeg tror alligevel, at Samsfundet er vel tjent dermed. Se vi hen til, hvorledes Fattighyrden har bredt sig over Landet, og hvorledes den bliver for hver Dag, der gaar, mere og mere utaalelig, og se vi, hvorledes disse Forhold ville blive i det Tilfælde, at en Lov som den, jeg har tilladt mig at foreslaa, traadte i Virksomhed, saa vil man forstaa, at Fattighyrden vil synke ganske betydeligt og Samsfundet derved indirekte have en betydelig Gevinst. Man vil ogsaa forstaa, at den Jord, der paa den Maade kom under Brug, den Jord, der blev dyrket af disse Folk, vilde stige i Værdi for hvert Aar, der gik, og at Samsfundets Velstand altsaa ad den Vej vilde forøges betydeligt. Ogsaa dette vilde være en ikke ringe Gevinst for Samsfundet, som man er nødt til at regne med. Og ser man endelig hen til, at utallige af disse Familier, i Stedet for at være de nydende i Samsfundet, idet de for at opholde deres og Familiens Eksistens nu ofte maa ty til det offentlige, ville blive i Stand til at yde til Samsfundet, svare deres Skatter, baade de direkte og de indirekte, og derved tilføre Samsfundet en større Indtægt, saa tror jeg, at det, vi ville tabe straks ved at yde Landarbejderne disse Goder, som jeg her har foreslaaet, vil være en Sæd, vi have lagt i Jorden, der, efterhaanden som den vokser op, vil give os Snejs af Fjold tilbage igen. — Der er endnu et Gode, som vil fremgaa for disse Folk ved det Lovforslag, som jeg har tilladt mig at stille, og det er,